

NORA Familienieuws mei 2019

'Knowledge is power. Information is liberating. Education is the premise of progress, in every society, **in every family**' – Kofi Annan

In maart dit jaar ben ik als nieuw familielid aangeschoven bij het NORA Beheerteam. Niet getreurd: Marieke is er ook nog steeds. Ik sta haar echter zo veel mogelijk bij. Mijn kracht ligt bij het tekstuele beheer van noraonline.nl; het schrijven en redigeren van de teksten die door jullie, de experts, worden aangeleverd.

AGENDA 2019

- **4 juni: Expertgroep Gegevensmanagement**
  - **6 juni: NORA Gebruikersdag**
  - **13 juni: Architectuur-community Toezicht Inspectie Opsporing Handhaving (@TIOH)**
  - **12 juni: Expertgroep IAM**
- > **Meer lezen en actuele agenda**

Deze nieuwsbrief werpt een blik op de activiteiten van NORA en de dochters. Die altijd op de een of de andere manier te maken hebben met kennisdeling. Zonder NORA geen kennisplatform, maar zonder jullie geen kennis om te delen. Laat het ons vooral weten als je kennis hebt om te delen of wanneer je opmerkingen dan wel vragen hebt. Stuur een mail naar nora@ictu.nl. Kennis = vooruitgang.

Onze eerstvolgende grote kennisdeelactiviteit is de [NORA Gebruikersdag](#) van donderdagmiddag 6 juni. Heb je de uitnodiging onverhoopt niet gekregen of gemist? De [pdf-versie](#) staat ook online. Zet de uitnodiging vooral ook uit in je eigen netwerk. En vergeet je niet aan te melden! Je kunt je inschrijven **tot vrijdag 31 mei**.

Met vriendelijke groeten,

Anne van Winkelhof
NORA Beheer & Doorontwikkeling

Nieuws vanuit de dochters / familieleden

Geslaagde adoptie enterprise architectuur De Nederlandsche Bank

In juni komt er in iBestuur een artikel uit over de adoptie van de NORA principes door De Nederlandsche Bank (DNB). DNB gebruikt de principes in haar enterprise architectuur, de Referentie Architectuur Nederlandse Bank (RANBa). Een interessante vraag die het adoptietraject oproept, is hoe je ervoor zorgt dat abstracte principes gaan leven en bij mensen in de hele organisatie geaccepteerd en toegepast worden.

Dat vraagstuk speelt natuurlijk in alle organisaties, of je de NORA nu rechtstreeks in je enterprise architectuur zet of niet. [Track 3 op de NORA Gebruikersdag](#) begint daarom met een presentatie over de RANBA. In het tweede deel is er ruimte voor alle enterprise architecten om na te praten en het te hebben over de vraag hoe zij elkaar

De tien RANBA basisprincipes

De tien RANBA basisprincipes					DNBUNRESTRICTED
 1 Proactief Afnemers krijgen de dienstverlening waar ze behoefte aan hebben	 2 Vindbaar Afnemers kunnen de dienst van DNB eenvoudig vinden	 3 Toegankelijk Afnemers hebben eenvoudig toegang tot de dienst van DNB	 4 Uniform Afnemers ervaren uniformiteit in de dienstverlening van DNB door het gebruik van standaardoplossingen	 5 Gebundeld Afnemers krijgen gerelateerde diensten van DNB en ketenpartners gebundeld aangeboden	
 6 Transparent Afnemers hebben inzage in voor hen relevante informatie waar DNB over beschikt	 7 Noodzakelijk Afnemers worden niet geconfronteerd met overbodige vragen van DNB	 8 Vertrouwelijk Afnemers kunnen erop vertrouwen dat DNB informatie niet misbruikt	 9 Betrouwbaar Afnemers kunnen erop vertrouwen dat DNB zich aan afspraken houdt	 10 Feedback Afnemers kunnen input leveren over de dienstverlening van DNB	

kunnen versterken binnen de NORA Familie. Er is ondersteuning vanuit NORA Beheer & Doorontwikkeling aanwezig, zodat geuite wensen meegenomen kunnen worden in de plannen van NORA voor 2019 en 2020.

Astra

De digitalisering van de Strafrechtketen vraagt actualisering van de verouderde strafrechtketenarchitectuur op NORA site. De nieuwe architectuur richt zich op de gehele Strafrechtketen, van aangifte, opsporing, berechting tot uitvoering van straffen en maatregelen en re-integratie. Architecten van de betrokken organisaties en het departement slaan de handen ineen om tot samenhangende afspraken te komen en bestaande producten breed toegankelijk te maken.

De strafrechtketen raakt veel andere ketens en netwerken. Input en suggesties van buiten de keten zijn zeer gewenst. We ontwikkelen incrementeel, ook om zo snel mogelijk feedback te krijgen en te leren. Binnenkort zijn de eerste producten beschikbaar. Zo willen we haar tot een volwassen dochter van NORA ontwikkelen. Een naam heeft ze al: Astra (Architectuur Strafrechtketen). Meer weten? Je kan contact opnemen met het team via ArchitectenSRK@minjenv.nl.

GEMMA en NORA zetten samen in op community gegevensmanagement

Gegevensmanagement is op dit moment voor de meeste organisaties niet alleen urgent, maar ook erg breed: over welke onderwerpen moeten ze eerst kennis opbouwen en waar kunnen ze daarvoor terecht? Samen met NORA organiseerde de [GEMMA](#) op 4 april een [symposium](#) dat niet alleen op veel onderwerpen kennis onder de aandacht van de deelnemers bracht, maar ook een begin maakte met het in kaart brengen van de community zelf. De presentaties van alle sessies zijn terug te vinden op [GEMMA online](#). Ook kun je een sfeerimpressie lezen in [iBestuur](#).

In de workshop 'elkaar vinden in het gegevenslandschap' presenteerden we een [vijftal bestaande initiatieven](#) qua kennisdeling, maar vroegen we ook over welke onderwerpen zij kennis zochten. De komende maanden hopen we dit verder uit te werken tot visualisaties van samenhangende onderwerpen, groepen die kennis delen en individuele deelnemers met hun kennisbehoefte en expertise. Idealiter verbinden we het rechtstreeks met de kennis in de wiki noraonline, zodat je vanaf die plek door kunt

klikken naar andere kennisbronnen. Als je mee wilt doen of mee wilt denken hoe we dat aan kunnen pakken horen we dat graag via nora@ictu.nl.

En als je meer wilt weten over hoe je een gedeeld gegevenslandschap creëert in (onderwijs)ketens kun je nog deelnemen aan [track 1 van de NORA Gebruikersdag](#).

LaRA

Het RIVM en het NFI werken samen om de architectuurkennis die ze in het ondersteunen van hun eigen laboratoria hebben opgedaan bij elkaar te leggen. Dat heeft al geresulteerd in een aantal concrete architectuurproducten en vooral in een gedeelde ambitie: dit begin uitbouwen tot een bredere referentie-architectuur voor alle laboratoria in Nederland.

Om zover te komen gaan ze komende periode nieuwe partners benaderen die mee willen doen. Zo ontstaat hopelijk een gedragen en levende architectuur, de LaRA (Lab Referentie Architectuur). Vanuit de NORA Familie ondersteunen we deze ambitie van harte en hopen we LaRA op afzienbare termijn als nieuw familielid te ontvangen. Wil je meedenken of heb je tips voor de LaRA? Neem dan contact op met [Jasper Kuijten](#) (RIVM) of [Henk Plugge](#) (NFI).

Onderwijsdochters in de spotlight op Gebruikersdag

Onze gastheer van de komende NORA Gebruikersdag, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, heeft binnen de NORA Familie het record op het aantal aangemelde (referentie)architecturen van alle ministeries. Werken onder architectuur is binnen het onderwijsdomein steeds meer de norm geworden.

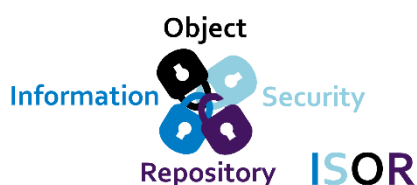

Tijdens de NORA Gebruikersdag kun je een kijkje in de keuken nemen van (referentie)architecturen in het onderwijs. Aan bod komt bijvoorbeeld de onderwijsarchitectuur HORA (Hoger Onderwijs Referentie Architectuur). Ook kun je meer te weten komen over de overkoepelende referentiearchitectuur (Referentie Onderwijs Sector Architectuur) en de DERA (Digitale Erfgoed Referentie Architectuur) die diezelfde rol in het erfgoeddomein inneemt. Beide referentiearchitecturen hebben een methodiek ontwikkeld rond het uitvoeren van een architectuurscan en werken met architectuurbacklog. Deze informatie wordt gedeeld tijdens de Gebruikersdag in [track 2: Werken met \(referentie\)architectuur](#).

Doorontwikkeling NORA

BIO Thema's vanuit CIP ook alvast op noraonline gepubliceerd

Per 1 januari is de nieuwe [Baseline Informatiebeveiliging Overheid](#), de BIO geldig in de hele Nederlandse overheid. De BIO komt daarmee in de plaats van de BIR (baseline rijksoverheid), BIG (gemeenten), BIWA (waterschappen) en IBI (interprovinciaal). Inhoudelijk is de BIO bijna hetzelfde als de BIR 2017, dus sterk gebaseerd op de NEN/ISO 27002 standaard die ook op de pas-toe-of-leg uit lijst staat.

De BIO wordt vanuit het Centrum voor Informatiebeveiliging en Privacybescherming voorzien van 'good practices', gerangschikt naar thema's zoals Toegangsbeveiliging en Applicatieontwikkeling. De BIO Thema's komen al in

werkversie op NORAonline te staan, in de Information Security Object Repository ([ISOR](#)). Hier vind je op dit moment vijf BIO Thema's, waarvan drie de afgelopen maand zijn toegevoegd. Zodra er 1.0 versies van de thema's komen zetten we deze en de ISOR zelf meer prominent in het menu en besteden er extra publiciteit aan. Tot die tijd kun je al profiteren van de laatste inzichten en je feedback geven.

Onderzoek toepassing van NORA Principes

Martin van den Berg (DNB) en Robert van Wessel (ICTU) hebben onderzoek gedaan naar de toepassing van de NORA principes. Het doel van dit onderzoek is om de praktische bruikbaarheid van de basis- en afgeleide principes te vergroten en om 'good practises' over de toepassing van deze principes te achterhalen.

Er is in de periode december 2018 tot en met januari 2019 een enquête afgenomen bij actieve NORA gebruikers. De resultaten van die enquête laten zien dat de NORA principes, met name de basisprincipes, worden gebruikt bij visievorming. De basisprincipes zijn vooral gemeenschappelijk vertrekpunt en richtinggevend. Het is meer beleid dan norm. Een andere conclusie is dat de afgeleide principes concreter kunnen en moeten en op onderwerpen aanvulling nodig hebben, waaronder privacy, duurzaamheid en innovatie. Tevens verdienen ze meer aandacht bij de overheidsorganisaties. Benieuwd naar meer resultaten, conclusies en aanbevelingen? Robert van Wessel en Martin van den Berg hebben in de Gebruikersraad een [presentatie](#) gegeven over de resultaten van de enquête.

De volgende stap in het onderzoek is om verbeteringen door te voeren, gebaseerd op de onderzoeksresultaten. Hiervoor hebben de onderzoekers een [beslisnotitie](#) geschreven voor de NORA Gebruikersraad. Over de beschreven verbeteringen wordt in de komende gebruikersraad, op 6 juni in de ochtend, vergaderd.

Thema gegevensmanagement gepubliceerd

Op 4 april 2019 is de 1.0 versie van het thema [Gegevensmanagement](#) gepubliceerd op noraonline. Deze eerste versie is geen eindversie of afgerond kader voor de publieke sector, maar de verzameling van kennis uit de Expertgroep Gegevensmanagement en de organisaties die daarin vertegenwoordigd zijn.

De Expertgroep waardeert het als mensen hun feedback geven over de teksten zoals die er nu liggen, de structuur en de samenhang. Dat kan in de wiki (zie Help/Bewerken en Help/Reageren), of met een mailtje aan nora@ictu.nl. Per pagina staat bij feedback ook een mailadres waar je opmerkingen over die specifieke pagina naar kunt sturen.

Het resultaat dat er nu ligt, bestaat uit teksten die als aparte stukken zijn aangeleverd en in een redactieslag zo veel mogelijk met elkaar verenigd. De expertgroep gaat in de rest van 2019 telkens een stuk gezamenlijk bekijken en verbeteren. Daarbij zijn nieuwe leden uit de publieke sector van harte welkom, neem in dat geval even contact op met de voorzitter: Wim Stolk via info@stolkinformatiemanagement.nl.

Kleine verbeteringen en nieuws

Praktijktoeepassingen Linked Data toegevoegd

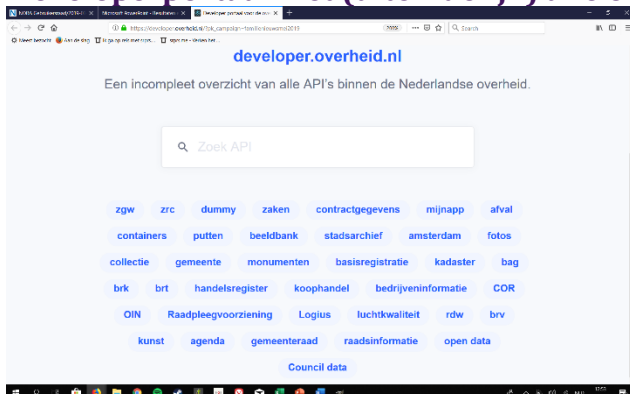
Het Platform Linked Data Nederland (PLDN) heeft een serie Nederlandse toepassingen van Linked Data verzameld en gepubliceerd in het boekje Nederlandse Parels van Linked Data Toepassingen 2019.

Deze praktijkvoorbeelden uit heel verschillende domeinen laten zien dat Linked Data oplossingen mogelijk maakt die voorheen moeilijk te realiseren waren. Zo laat TNO zien hoe voedselproducenten gecombineerde open data over de landbouw en de voedselindustrie kunnen gebruiken om het aanbod beter bij de vraag te laten aansluiten. Het Kadaster maakt het mogelijk om basisregistraties te koppelen aan

andere dataverzamelingen en de resultaten geografisch in kaart te brengen. Kortom afdoende reden om het boekje toe te voegen aan onze informatie over [Linked Data](#).

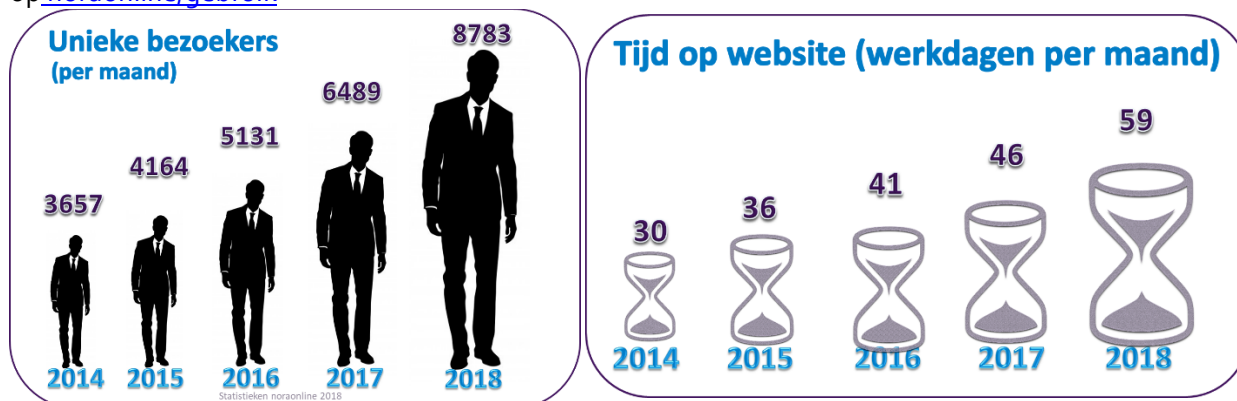
Developerportaal met (uiteindelijk) alle overheids-API's

BZK en VNG Realisatie hebben developer.overheid.nl geïntroduceerd: een portaal met API's van organisaties met een publieke taak. Developers kunnen zo alle API's gemakkelijk op één plek terugvinden, met genoeg informatie om ze ook daadwerkelijk te gebruiken. De meerwaarde van het portaal groeit naarmate er meer API's op te vinden zijn. De initiatiefnemers nodigen dan ook iedereen die overheids-API's publiceert of kent om deze aan te melden [bij het portaal](#).

Groei aantal bezoekers NORA zet door

Het aantal bezoekers op noraonline zowel als het aantal bezoekers dat terugkomt stijgt nog steeds gestaag. In 2018 hebben we meer dan 100.000 unieke bezoekers gehad, samen goed voor bijna 237.000 unieke paginaweergaven. De tevredenheid van bezoekers is constant: tweederde van de bezoekers die de vraag 'Is dit nuttig?' beantwoordt zegt ja en uit onze reguliere enquêtes over 2018 komt een rapportcijfer van 7.8. We leggen op het moment de laatste hand aan de jaarrapportages op [noraonline/gebruik](#)

Colofon

Deze nieuwsbrief is verstuurd door NORA Beheer & Doorontwikkeling, nora@ictu.nl / https://www.noraonline.nl/wiki/NORA_Beheer. Wil je geen nieuws meer van ons ontvangen? Dan kun je je op de pagina [Nieuwsbrieven NORA](#) afmelden voor de nieuwsbrief. Op diezelfde pagina kun je ook aangeven in welke onderwerpen je specifiek geïnteresseerd bent, zodat we je, in de toekomst, onderwerpspecifieke nieuwsflashes kunnen sturen.

Heb je nieuws dat je wilt delen in de NORA Familie? Stuur het dan naar nora@ictu.nl. Afhankelijk van de aard van het nieuwsbericht nemen we het mee in de volgende nieuwsbrief of attenderen we er een selecte groep mensen op. Evenementen van derden plaatsen we niet in de agenda van de NORA, maar het is vaak wel mogelijk om er een nieuwsberichtje op de site aan te wijden of onze social media kanalen te gebruiken om mensen erop te attenderen.